

En speciel vinhandel i det gamle Slagelse

Af *Fritz Jacobsen*.

Af de gamle gader i Slagelse er enkelte i tidens løb helt forsvundet, andre er ændret stærkt i bebyggelsen og har for en dels vedkommende fået nye navne. Nu er i den sidste tid forsvundet en stump af en meget gammel gade, det såkaldte Bøddelstræde, der fra Smedegade førte ind gennem „Krogen“, bag om haverne ned mod Svejserpladsen gennem nuværende Nygade.

Oprindelig hed denne gade Vinpiberstræde, fordi en derboende vinhandler, Daniel Weinholt, vel har reklameret for sit fag ved at stille vinpiber uden for sin butik — vareudstilling på fortovet var da ret almindelig dengang.

I „Kancelliets Brevbøger“ står der under 28/4 1642, at der af kongen er udstedt et åbent brev, der giver Daniel Weinholt eneret på at holde en vinkælder i Slagelse med fransk, spansk og anden hed vin og bevilling til også at indlægge, sælge og udtappe rhinskvin, da den undertiden forlanges af rejsende folk, dog, at den indlægges og udtappes i et andet hus og ikke i det hus, hvor den franske og spanske og anden hed vin ligger. Endvidere har Daniel W. tilbudt at holde et offentlig herberg for dem, der kommer til byen, men da der er stor besvær derved, bevilger kongen, at han indtil videre må være fri for al borgerlig og bys tyngde, dog at han skal

være forpligtet til at forholde sig tilbørlig mod enhver, der søger ind hos ham.

Daniel W. synes således at have fået vinden på ryggen ved kongens hjælp, men konkurrencen mellem handlende var også dengang stor, og allerede næste år må han ($14/2$) klage over, at andre af borgerskabet, købmænd, kræmmere og folk, som bruger håndværk, fører de nævnte varer til salg. Det påbydes lensmanden på Antvorskov, Venzel Rotkirk, at han alvorligt skal våge over de privilegier, som W. har fået, og have indseende med, at W. retter sig efter dem. Dog skal det ikke være forment at holde urtebod og leve af den handel.

Den „krig“, der tilsyneladende har været mellem W. og hans fagfæller, fører til, at W. d. 19/12 vil afgive privilegiet på speceri, „for at borgerskabet ikke skal beklage sig over ham, og for at han bedre kan leve med dem i god samdrægtighed“. Han beder derimod om, at kongens privilegium måtte blive konfirmeret og håndhævet, så det tillades ham lige med andre borgere i byen at holde alle andre varer, hvormed han „bedst mest kan søge“. Kongen bevilger derfor, at W. alene i Slagelse må holde fransk vin, riensk, og fransk brændevin, og at ellers ingen dér i byen tillades at give ham indpas der, enten at sælge nævnte vin i oksehoveder, ammer eller potter, men samme handel alene må være tilladt for ham. Derimod skal han være forpligtet til at holde god, ustraffelig vin og brændevin for alle, der begærer det. Ligeledes til kongens hofholdnings fornødenhed, når han holder hofleje på Antvorskov, og det for en billig pris, så ingen kan klage derover. Kongen bevilger, at W. må bruge al borgerlig næring lige med andre i byen, hvormed han kan søge sin fordel.

Af Antvorskov lensregnskaber ses, at Daniel Weinholt ofte var „kongelig hofleverandør“ af de flydende varer, som Christian IV brugte i overmål — „det han i arv efter faderen tog“ — og gjorde også på anden måde kongen tjenester flere gange.

Hvornår gadenavnet Vinpiberstræde afløstes af Bøddelstræde kan ikke oplyses, men dette uskønne navn brugtes langt op i tiden. Efter den store ildebrand i 1804 fik Slagelse — på initiativ af amtmand Stemann, Sorø — et hårdt tiltrængt nyt og større torv, og ved anlæg af Nytorv forsvandt den del af Bøddelstræde, der førte fra „Krogen“ og hen til nuværende „Nygade“, som da fik nyt navn.

I brandtaksationsprotokollen for Slagelse 1811—20 anføres tre ejendomme, liggende i „Bøddelstrædet eller nu Nye Torvegade kaldet“. Sammen med navnet skiftede denne stump gade i høj grad udseende.